

Kontrola, nieprawidłowości i nadużycia finansowe w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w projektach współfinansowanych z RPO WSL na lata 2014-2020

Katowice, 31 sierpnia 2021 r.

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. 2020 poz. 818 t.j.) – zwana **ustawą wdrożeniową**;
2. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2019 z późniejszymi zmianami - wejście w życie 1 stycznia 2021) – zwana **ustawą pzp**;
3. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2020 z późniejszymi zmianami - wejście w życie 1 stycznia 2021);
4. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

5. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 22 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. 2020, poz. 1264) – zwane **Taryfikator III**
6. Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 14 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. 2020, poz. 2371) – zwane **Taryfikator IV**
7. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE z 2010r. C 83 z 30.03.2010);

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 – zwane **rozporządzeniem ogólnym**

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

9. Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014) – zwane **rozporządzeniem delegowanym**;

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2021 poz. 305 t.j.);
11. Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020
12. Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020
13. Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Art. 2 pkt 32 ustawy wdrożeniowej

wytyczne - instrument prawny określający ujednolicone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów operacyjnych oraz stosowane przez te instytucje na podstawie właściwego porozumienia, kontraktu terytorialnego albo umowy oraz przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Art. 5. ustawy wdrożeniowej

1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wykonujący zadania państwa członkowskiego, w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji programów operacyjnych z prawem Unii Europejskiej w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz spełniania wymagań określanych przez Komisję Europejską w tym zakresie, a także w celu zapewnienia jednolitości sposobu realizacji programów operacyjnych i prawidłowości realizacji zadań i obowiązków określonych ustawą, może wydać wytyczne (...).

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Wytyczne mogą dotyczyć m.in.:

- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- systemu informacji i promocji w zakresie programów operacyjnych;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych.

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Sformułowanie „instrument prawny” nie oznacza że mówimy o źródle prawa powszechnie obowiązującego.

Art. 87. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Zobowiązanie do stosowania wytycznych oraz odpowiedzialność za ich naruszenie zostało uregulowane w umowie o dofinansowanie.

Powyższe wynika wprost z **art. 206 ustęp 2** ustawy o finansach publicznych

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:

1) (...)

2) (...)

3) (...)

4) zobowiązanie do poddania się kontroli i tryb kontroli realizacji projektu lub zadania;

4a) zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w [art. 2 pkt 32](#) ustawy o zasadach realizacji programów, a w zakresie programu finansowanego z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym - zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w [art. 134a pkt 6](#) ustawy o pomocy społecznej;

5) (...)

6) (...)

7) warunki rozwiązania umowy ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji projektu;

8) (...)

WYTYCZNE I ICH ROLA W PROCESIE ROZLICZANIA PROJEKTÓW

Zgodnie z zapisami **pkt. 13 Rozdziału 4.** Wytycznych kwalifikowalności Beneficjent ma możliwość zwrócenia się na piśmie do „(...) właściwej instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie lub instytucji, która ogłosiła konkurs/przyjmuje do dofinansowania projekty pozakonkursowe (...)” z prośbą o dokonanie indywidualnej interpretacji postanowień wytycznych.

WYTYCZNE – ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:

- a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie, z zachowaniem warunków określonych w podrozdziale 6.1,
- b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej, jeśli mają zastosowanie,
- c) jest zgodny z PO i SZOOP,
- d) został uwzględniony (...) w zakresie rzeczowym projektu zawartym we wniosku o dofinansowanie projektu

WYTYCZNE – ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki (cd):

- e) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie,
- f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
- g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
- h) został należycie udokumentowany, zgodnie z wymogami w tym zakresie określonymi w Wytycznych, Wytycznych PT, o których mowa w rozdziale 4 pkt 2, lub ze szczegółowymi zasadami określonymi przez IZ PO,

WYTYCZNE – ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki (cd):

- i) został wykazany we wniosku o płatność zgodnie z Wytycznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej,
- j) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych, w tym zaliczek dla wykonawców, z zastrzeżeniem pkt 4 podrozdziału 6.4,
- k) jest zgodny z innymi warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określonymi w *Wytycznych*, *Wytycznych PT*, o których mowa w rozdziale 4 pkt 2, lub określonymi przez IZ PO w SZOOP, regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym.

WYTYCZNE – ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta. Niemniej, na etapie oceny wniosku o dofinansowanie dokonywana jest ocena kwalifikowalności planowanych wydatków. **Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu, zostaną poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego).**

WYTYCZNE – ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, decyzją w sprawie zatwierdzenia wkładu finansowego na rzecz dużego projektu, umową o dofinansowanie i Wytycznymi oraz innymi dokumentami, do których stosowania beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie.

KONTROLA

Efektywne zarządzanie środkami pochodzącymi z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności, nie jest możliwe bez funkcjonowania odpowiedniego systemu kontroli.

Art. 125 rozporządzenia ogólnego

3. W odniesieniu do wyboru operacji instytucja zarządzająca:

e) upewnia się, że jeżeli operacja rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie do instytucji zarządzającej, przestrzegano obowiązujących przepisów prawa dotyczących danej operacji;

4. W odniesieniu do zarządzania finansowego i kontroli programu operacyjnego instytucja zarządzająca:

a) kontroluje, czy dofinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały zapłacone oraz, czy spełniają one obowiązujące przepisy prawa, wymagania programu operacyjnego oraz warunki wsparcia operacji;

b) zapewnia, aby beneficjenci uczestniczący we wdrażaniu operacji, których koszty zwracane są na podstawie faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych, prowadzili oddzielny system księgowości lub korzystali z odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją;

KONTROLA

- c) wprowadza skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka;
- d) ustanawia procedury zapewniające przechowywanie zgodnie z wymogami art. 72 lit. g) wszystkich dokumentów dotyczących wydatków i audytów wymagane do zapewnienia właściwej ścieżki audytu;
- e) sporządza deklarację zarządczą i roczne podsumowanie, o których mowa w art. 59 ust. 5 lit. a) i b) rozporządzenia finansowego.

Art. 22 ust.1

Kontrola i audyt programu operacyjnego obejmują:

- 1) kontrole realizacji programu operacyjnego służące zapewnieniu, że system zarządzania i kontroli programu operacyjnego działa prawidłowo, a wydatki w ramach programu operacyjnego ponoszone są zgodnie z prawem oraz zasadami unijnymi i krajowymi;
- 2) audyty wykonywane przez instytucję audytową zgodnie z art. 127 rozporządzenia ogólnego oraz art. 25 rozporządzenia EWT;
- 3) kontrole spełniania kryteriów desygnacji.

Art. 22 ust.2

Kontrole, o których mowa w ust. 1 pkt 1, obejmują:

- 1) kontrole systemowe służące sprawdzeniu prawidłowości realizacji zadań przez instytucje, którym instytucja zarządzająca, instytucja pośrednicząca lub koordynator EWT powierzyli zadania związane z realizacją programu operacyjnego;

Art. 22 ust.2

Kontrole, o których mowa w ust. 1 pkt 1, obejmują:

(...)

- 2) weryfikacje wydatków służące sprawdzeniu prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych wydatków, które:
 - a) przybierają formę kontroli składanego przez beneficjenta wniosku o płatność,
 - b) mogą przybrać formę kontroli projektu w miejscu jego realizacji, które mogą być prowadzone również po zakończeniu realizacji projektu, (...)
- 3) kontrole na zakończenie realizacji projektu służące sprawdzeniu kompletności dokumentów potwierdzających właściwą ścieżkę audytu, o której mowa w art. 125 ust. 4 lit. d rozporządzenia ogólnego, w odniesieniu do zrealizowanego projektu;
- 4) kontrole trwałości, o której mowa w art. 71 rozporządzenia ogólnego.

Art. 22 ust.4

Kontrole, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą także przybrać formę weryfikacji dokumentów w zakresie prawidłowości przeprowadzenia właściwych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych lub udzielania pomocy publicznej. Kontrole te mogą być prowadzone przed dniem otrzymania przez wnioskodawcę informacji o wyborze projektu do dofinansowania.

KONTROLA

Kontrola projektów jest realizowana z uwzględnieniem następujących form przeprowadzania kontroli:

- weryfikacja wniosków o płatność
- kontrole w trakcie realizacji projektu (na dokumentach w siedzibie IZ jak również w miejscu realizacji projektu),
- kontrole na zakończenie realizacji projektu (potwierdzenie prawidłowej ścieżki audytu – każdy projekt, na miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta),
- kontrole po zakończeniu realizacji projektu.

Kontrola w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta

Kontrola projektów w miejscu ich realizacji lub w siedzibie beneficjenta jest formą weryfikacji wydatków potwierdzającą, że:

- współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone,
- faktyczny stan realizacji projektu jest zgodny z umową o dofinansowanie i odpowiada informacjom ujętym we wnioskach o płatność oraz
- wydatki zadeklarowane przez beneficjentów w związku z realizowanymi projektami zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z wymaganiami programu operacyjnego oraz z zasadami unijnymi i krajowymi.

KONTROLA

Kontrola w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta składa się z następujących podstawowych etapów:

1. Zaplanowania czynności kontrolnych (m.in. zebranie informacji o projekcie, powołanie zespołu kontrolującego, podpisanie oświadczenia o bezstronności przez członków zespołu kontrolującego, sporządzenie upoważnień do kontroli);
2. Przekazania zawiadomienia o kontroli instytucji kontrolowanej;
3. Przeprowadzenia czynności kontrolnych;
4. Sporządzenia informacji pokontrolnej wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi lub rekomendacjami i przekazania jej do podpisu beneficjentowi;
5. Rozpatrzenia ewentualnych zastrzeżeń wniesionych do informacji pokontrolnej (sporządzenie i przekazanie ostatecznej informacji pokontrolnej);
6. Dokumentowanie czynności kontrolnych, raportowanie oraz wprowadzenie informacji o przeprowadzonych kontrolach do systemów informatycznych
7. Informowania o nieprawidłowościach;
8. Weryfikacja wykonania zaleceń pokontrolnych lub przeprowadzenie kontroli sprawdzającej (jeśli dotyczy).

Dokumenty do kontroli:

- dokumenty finansowe
- dokumenty dot. wskaźników
- dokumenty bezpośrednio związane z realizacją projektu
- dokumenty związane z inwestycją
- pozostałe dokumenty

KONTROLA

Kontrolowane obszary:

- informacje ogólne dotyczące realizowanego projektu,
- procedura udzielania zamówień publicznych związanych z realizacją projektu,
- finansowa realizacja zadania,
- realizacja zakresu rzeczowego zadania,
- zgodność projektu z politykami horyzontalnymi Wspólnot Europejskich,
- promocja projektu,
- archiwizacja dokumentów,
- sprawozdawczość.

Art. 23 ust.1

Beneficjent jest obowiązany poddać się kontroli oraz audytowi w zakresie prawidłowości realizacji projektu przeprowadzanych przez instytucję zarządzającą, instytucję pośredniczącą, instytucję wdrażającą, koordynatora EWT, wspólny sekretariat, krajowego kontrolera, a także instytucję audytową, przedstawicieli Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz inne podmioty, uprawnione do przeprowadzania kontroli lub audytu.

Art. 23 ust.1a

Wnioskodawca jest obowiązany poddać się kontroli w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 3 i 4.

3. Kontrole, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą ponadto obejmować kontrole zdolności wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektu w ramach trybu pozakonkursowego oraz beneficjentów realizujących projekty wybrane do dofinansowania w takim trybie do prawidłowej i efektywnej realizacji projektów, polegające w szczególności na weryfikacji procedur obowiązujących w zakresie realizacji projektów. Kontrole te mogą mieć charakter kontroli uprzednich, prowadzonych przed dniem otrzymania przez wnioskodawcę informacji o wyborze projektu do dofinansowania, które służą sprawdzeniu potencjału administracyjnego wnioskodawcy do realizacji projektu.

4. Kontrole, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą także przybrać formę weryfikacji dokumentów w zakresie prawidłowości przeprowadzenia właściwych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych lub udzielania pomocy publicznej. Kontrole te mogą być prowadzone przed dniem otrzymania przez wnioskodawcę informacji o wyborze projektu do dofinansowania.

Art. 23 ust.5

Beneficjent jest obowiązany udostępnić podmiotom, o których mowa w ust. 1, dokumenty związane bezpośrednio z realizacją projektu, w szczególności dokumenty umożliwiające potwierdzenie kwalifikowalności wydatków, zapewnić dostęp do pomieszczeń i terenu realizacji projektu, dostęp do związanych z projektem systemów teleinformatycznych oraz udzielać wszelkich wyjaśnień dotyczących realizacji projektu.

Art. 23 ust. 6

Jeżeli jest to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach realizacji projektu, beneficjent jest obowiązany udostępnić podmiotom, o których mowa w ust. 1, również dokumenty niezwiązane bezpośrednio z jego realizacją.

Art. 23 ust. 8

W ramach kontroli w miejscu realizacji projektu mogą być przeprowadzane oględziny. Oględziny przeprowadza się w obecności beneficjenta lub osoby reprezentującej beneficjenta.

Art. 23 ust. 9

Z czynności kontrolnej polegającej na oględzinach oraz przyjęciu ustnych wyjaśnień lub oświadczeń sporządza się protokół. Protokół podpisują osoba kontrolująca i pozostałe osoby uczestniczące w tej czynności.

Art. 23 ust. 10

Z czynności kontrolnej niewymienionej w ust. 9, która ma istotne znaczenie dla ustaleń kontroli, sporządza się notatkę podpisaną przez osobę kontrolującą.

Art. 25 ust. 1

Po zakończeniu kontroli jest sporządzana informacja pokontrolna, która po podpisaniu jest przekazywana kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji, zwanych dalej „podmiotem kontrolowanym”.

Art. 25 ust. 2

Podmiot kontrolowany ma prawo do zgłoszenia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji pokontrolnej, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do tej informacji.

Art. 25 ust. 3

Termin, o którym mowa w ust. 2, może być przedłużony przez instytucję kontrolującą na czas oznaczony, na wniosek podmiotu kontrolowanego, złożony przed upływem terminu zgłoszenia zastrzeżeń.

Art. 25 ust. 4

Instytucja kontrolująca ma prawo poprawienia w informacji pokontrolnej, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek podmiotu kontrolowanego, oczywistych omyłek. Informację o zakresie sprostowania przekazuje się bez zbędnej zwłoki podmiotowi kontrolowanemu.

Art. 25 ust. 5

Zastrzeżenia do informacji pokontrolnej rozpatruje instytucja kontrolująca w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia zgłoszenia tych zastrzeżeń. Podjęcie przez instytucję kontrolującą, w trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, czynności lub działań, o których mowa w ust. 7, każdorazowo przerywa bieg terminu.

Art. 25 ust. 6

Zastrzeżenia, o których mowa w ust. 5, mogą zostać w każdym czasie wycofane. Zastrzeżenia, które zostały wycofane, pozostawia się bez rozpatrzenia.

Art. 25 ust. 7

W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń instytucja kontrolująca ma prawo przeprowadzić dodatkowe czynności kontrolne lub żądać przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie.

KONTROLA

Art. 25 ust. 8

Instytucja kontrolująca, po rozpatrzeniu zastrzeżeń, sporządza ostateczną informację pokontrolną, zawierającą skorygowane ustalenia kontroli lub pisemne stanowisko wobec zgłoszonych zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem odmowy skorygowania ustaleń. Ostateczna informacja pokontrolna jest przekazywana podmiotowi kontrolowanemu.

Art. 25 ust. 11

Do ostatecznej informacji pokontrolnej oraz do pisemnego stanowiska wobec zgłoszonych zastrzeżeń nie przysługuje możliwość złożenia zastrzeżeń.

Art. 25

9. Informację pokontrolną oraz ostateczną informację pokontrolną w razie potrzeby uzupełnia się o zalecenia pokontrolne lub rekomendacje.

10. Informacja pokontrolna zawiera termin przekazania instytucji kontrolującej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub wykorzystania rekomendacji, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia. Termin wyznacza się, uwzględniając charakter tych zaleceń lub rekomendacji.

12. Podmiot kontrolowany w wyznaczonym terminie informuje instytucję kontrolującą o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub rekomendacji.

Artykuł 143 (rozporządzenie ogólne)

Korekty finansowe dokonywane przez państwa członkowskie

1. Odpowiedzialność za badanie nieprawidłowości, dokonywanie wymaganych korekt finansowych oraz odzyskiwanie kwot spoczywa w pierwszej kolejności na państwach członkowskich. W przypadku nieprawidłowości systemowej państwo członkowskie rozszerza zakres swego dochodzenia w celu objęcia nim wszystkich operacji, których nieprawidłowości te mogą dotyczyć.
2. Państwa członkowskie dokonują korekt finansowych wymaganych w związku z pojedynczymi lub systemowymi nieprawidłowościami stwierdzonymi w operacjach lub programach operacyjnych. Korekty finansowe polegają na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w ramach operacji lub programu operacyjnego. Państwa członkowskie biorą pod uwagę charakter i wagę nieprawidłowości oraz straty finansowe poniesione przez fundusze polityki spójności lub EFMR i stosują proporcjonalną korektę. Instytucja zarządzająca odnotowuje korekty finansowe w zestawieniu wydatków dla roku obrachunkowego, w którym podjęto decyzję o anulowaniu.

Art. 9 ust. 2

(Ustawy wdrożeniowej)

Do zadań instytucji zarządzającej należy w szczególności:

pkt.8 nakładanie korekt finansowych

pkt.9 odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w szczególności kwot związanych z nałożeniem korekt finansowych, (...)

Korekta finansowa

– oznacza kwotę, o jaką pomniejsza się współfinansowanie UE dla projektu lub programu operacyjnego w związku z nieprawidłowością indywidualną lub systemową

Art. 2 pkt. 12) ustawy wdrożeniowej

KOREKTY FINANSOWE

§ 2. 1. Wartość korekty finansowej związanej z nieprawidłowością indywidualną stwierdzoną w danym zamówieniu jest równa wartości wydatków objętych współfinansowaniem UE poniesionych w ramach tego zamówienia.

2. Wartość pomniejszenia związanego z nieprawidłowością indywidualną stwierdzoną w danym zamówieniu jest równa kwocie wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach tego zamówienia.

(Taryfikator)

Art. 24 ust. 5 (Ustawa wdrożeniowa)

Wartość korekty finansowej wynikającej ze stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej jest równa kwocie wydatków poniesionych nieprawidłowo w części odpowiadającej kwocie współfinansowania UE.

KOREKTY FINANSOWE

§ 4. W przypadku gdy jest możliwe precyzyjne wskazanie kwoty wydatków poniesionych nieprawidłowo związanej ze stwierdzoną nieprawidłowością indywidualną wartość korekty finansowej jest równa wartości współfinansowania UE w ramach tej kwoty, a w przypadku pomniejszenia – wartości wydatków kwalifikowalnych równej tej kwocie.

(Taryfikator)

KOREKTY FINANSOWE

§ 3. 1. Wartość korekty finansowej lub pomniejszenia może zostać obniżona, jeżeli anulowanie całości współfinansowania UE lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach zamówienia jest niewspółmierne do charakteru i wagi nieprawidłowości indywidualnej.

2. Charakter i wagę nieprawidłowości indywidualnej ocenia się odrębnie dla każdego zamówienia, biorąc pod uwagę stopień naruszenia zasad uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, przejrzystości i niedyskryminacji.

(Taryfikator)

Art. 24 ust. 6 (Ustawa wdrożeniowa)

Wartość korekty finansowej, o której mowa w ust. 5, albo wartość wydatków poniesionych nieprawidłowo, stanowiąca pomniejszenie, o którym mowa w ust. 9 pkt 1, mogą zostać obniżone, jeżeli Komisja Europejska określi możliwość obniżania tych wartości.

KOREKTY FINANSOWE

§ 5. 1. W przypadku gdy skutki finansowe stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej są pośrednie, rozproszone, trudne do oszacowania lub gdy nieprawidłowość indywidualna mogłaby zniechęcić potencjalnych wykonawców do złożenia oferty lub wniosku o udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia obniżenie wartości korekty finansowej lub obniżenie wartości pomniejszenia oblicza się według wzorów:

KOREKTY FINANSOWE

1) w przypadku obniżenia wartości korekty finansowej:

$$W_k = W\% \times W_{kw} \times W\acute{s},$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_k – wartość korekty finansowej,

W_{kw} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych dla danego zamówienia,

$W\acute{s}$ – procentowa wartość współfinansowania UE,

$W\%$ – stawka procentowa;

2) w przypadku obniżenia wartości pomniejszenia:

$$W_p = W\% \times W_{kw},$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_p – wartość pomniejszenia,

W_{kw} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych dla danego zamówienia,

$W\%$ – stawka procentowa.

(Taryfikator)

KOREKTY FINANSOWE

§ 5. 2. Stawki procentowe stosowane przy obniżaniu wartości korekt finansowych i pomniejszeń dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych są określone w załączniku do rozporządzenia.

§ 6. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej, dla której w załączniku do rozporządzenia nie określono stawki procentowej, stosuje się stawkę procentową odpowiadającą najbliższej rodzajowo kategorii nieprawidłowości indywidualnych.

~~§ 7.~~ W przypadku kategorii nieprawidłowości indywidualnych, której w załączniku do rozporządzenia przypisano więcej niż jedną stawkę procentową, zastosowanie stawki procentowej o niższej wysokości niż maksymalna wysokość dla danej kategorii nieprawidłowości indywidualnych jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy jest to uzasadnione charakterem i wagą stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej. - **UCHYLONY**

(Taryfikator)

KOREKTY FINANSOWE

~~§ 8.~~ Stosowanie stawek procentowych o niższej wysokości niż maksymalna wysokość dla danej nieprawidłowości indywidualnej nie jest możliwe w stosunku do podmiotów, które, mimo otrzymania wyniku kontroli lub audytu dotyczącego projektów realizowanych przez te podmioty w ramach danego programu operacyjnego, stwierdzających wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej, powtórnie popełniają taką samą nieprawidłowość indywidualną w postępowaniach o udzielenie zamówienia wszczętych po dniu otrzymania wyniku kontroli lub audytu. - **UCHYLONY**

§ 10. Nie jest możliwe obniżenie wartości korekty finansowej lub pomniejszenia w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnych, które wiążą się z przypadkami nadużyć finansowych lub celowego uprzywilejowania jednego z wykonawców, stwierdzonych w prawomocnie zakończonym postępowaniu sądowym lub zakończonym decyzją ostateczną postępowaniu administracyjnym.

(Taryfikator)

KOREKTY FINANSOWE

§ 9. 1. W przypadku stwierdzenia w ramach jednego zamówienia kilku nieprawidłowości indywidualnych wartość korekt finansowych lub pomniejszeń nie podlega sumowaniu.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, do wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości indywidualnych stosuje się jedną korektę finansową lub jedno pomniejszenie o najwyższej wartości.

(Taryfikator)

KOREKTY FINANSOWE

~~§ 11.~~ 1. W przypadku zamówień, których wartość nie przekracza kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, przy ocenie wagi nieprawidłowości indywidualnej bierze się pod uwagę również ich transgraniczny charakter.

2. Transgraniczny charakter mają zamówienia, które stanowią lub mogą stanowić przedmiot zainteresowania podmiotów mających siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

3. Oceny, czy zamówienie może stanowić przedmiot zainteresowania podmiotów mających siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, dokonuje się, biorąc pod uwagę łącznie następujące czynniki:

- 1) szacowaną wartość zamówienia;
- 2) specyfikę sektora gospodarki oraz rodzaj działalności gospodarczej, w ramach których zamówienie jest realizowane;
- 3) strukturę rynku dla produktu będącego przedmiotem zamówienia;
- 4) lokalizację miejsca wykonania zamówienia;
- 5) złożenie oferty przez wykonawcę z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub wyrażenie zainteresowania zamówieniem przez wykonawcę z takiego państwa.

- **UCHYLONY**
(Taryfikator)

Szkoda potencjalna

Wyrok NSA z 4 kwietnia 2017 sygn. II GSK 5107/16

„Jak podkreśla się w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego chodzi tutaj nie tylko o szkodę dosłowną (rzeczywistą), ale również szkodę potencjalną, czyli taką, której ryzyko wystąpienia jest spowodowane samym faktem naruszenia podstawowych zasad prawa unijnego i krajowego, w tym procedur z zakresu prawa zamówień publicznych (por. wyrok NSA z dnia 10 września 2015 r. sygn. akt II GSK 175/1)”.

Wyrok WSA w Gdańsku z 20 kwietnia 2017 sygn. I SA/Gd 190/17

„Możliwość spowodowania szkody w budżecie UE w żaden sposób nie jest stopniowalna, w szczególności nie wymaga się, by "możliwość" ta miała określony stopień prawdopodobieństwa, na przykład by była bezpośrednia, istotna, czy też nieuchronna. Dla przyjęcia, że dane zachowanie beneficjenta mieści się w pojęciu nieprawidłowości wystarczające jest zatem ustalenie, że dane naruszenie mogło – nawet tylko potencjalnie – doprowadzić do sytuacji, w której hipotetyczny wykonawca, z uwagi na naruszenie przez zamawiającego przepisów prawa, mógł zrezygnować z udziału w postępowaniu.”

KOREKTY FINANSOWE

Wyrok WSA w Gdańsku z 20 kwietnia 2017 sygn. I SA/Gd 190/17

„(...) powołany przepis za nieprawidłowość uznaje jakiegokolwiek naruszenia prawa wynikające z działania lub zaniechania określonego podmiotu gospodarczego. Nie uzależnia zatem uznania konkretnego naruszenia prawa za nieprawidłowość, od rodzaju naruszonego przepisu lub przepisów, wagi naruszenia, liczby naruszonych przepisów, ani też charakteru działania podmiotu, które spowodowało naruszenie przepisów. Wystarczy wykazanie, że określone naruszenie prawa mogłoby spowodować szkodę. Omawiany przepis ma na celu zapobieżenie nieprawidłowemu wydatkowaniu środków finansowych przeznaczonych na projekty finansowane z funduszy unijnych. Dlatego obejmuje także szkodę potencjalną (por. wyrok WSA w Lublinie z dnia 19 maja 2015 r., sygn. akt III SA/Lu 1059/14).”

KOREKTY FINANSOWE

Zgodnie ze stanowiskiem KE wyrażonym w dokumencie z posiedzenia CoCoLaF z dnia 11.04.2002 *Wymogi powiadamiania o nieprawidłowościach: praktyczne ustalenia*, z uwagi na fakt, że do zapewnienia odpowiedniego stosowania prawa wspólnotowego niezbędne są przepisy prawa krajowego, **nieprawidłowość występuje także w przypadku naruszenia jakichkolwiek przepisów prawa krajowego.**

Dotyczy to również przypadków gdy przepisy prawa krajowego są bardziej restrykcyjne niż przepisy prawa wspólnotowego.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Nadużycie finansowe - jest to jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe Wspólnot Europejskich w odniesieniu do wydatków, polegające na:

- wykorzystaniu lub przedstawieniu nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
- nieujawnieniu informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,
- niewłaściwym wykorzystaniu takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.

Źródło: z art. 1 (1) (a) Konwencja o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich, sporządzona na mocy art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich

Nieprawidłowość

oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;

Źródło: Art. 2 pkt. 36 rozporządzenia ogólnego

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Podmiot gospodarczy oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z EFSI, z wyjątkiem państwa członkowskiego wykonującego swoje uprawnienia władzy publicznej.

Szkoda rzeczywista: środki wspólnoty, które zostały już nieprawidłowo wypłacone beneficjentowi

Szkoda potencjalna: środki wspólnoty, które mogłyby zostać nieprawidłowo wypłacone beneficjentowi, gdyby nieprawidłowość nie została wykryta

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Zgodnie z art. 304 § 2 k.p.k.;

Instytucja państwowa lub samorządowa, która w związku ze swą działalnością dowiedziała się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa

Art. 207. ustawy o finansach publicznych

1. W przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:
 - 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w **art. 184**,
 - 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości – podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja, o której mowa w ust. 9, stała się ostateczna, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

Typy nieprawidłowości:

1. Korupcja
2. Konflikt interesów
3. Fałszerstwo dokumentów
4. Niedotrzymanie terminów
5. Niezadeklarowany wydatek
6. Odmowa poddania się kontroli
7. Błędy w zamówieniach publicznych
8. Nieracjonalne poniesienie wydatku
9. Wnioski zawierają nieprawdziwe dane
10. Brak lub niepełna realizacja niektórych działań
11. Niezgodne z prawem korekty dokumentów księgowych

Art. 57

Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, EURATOM) nr 1605/2002

Konflikt interesów

1. Wszystkim podmiotom upoważnionym do działań finansowych oraz wszystkim innym osobom uczestniczącym w wykonywaniu budżetu oraz zarządzaniu budżetem, w tym w działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli budżetu zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

2. Do celów ust. 1 konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, o których mowa w ust. 1, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub przynależność państwową, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne interesy wspólne z odbiorcą.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

„»**Konflikt interesów**« to konflikt pomiędzy obowiązkiem publicznym a interesami prywatnymi urzędnika publicznego, polegający na tym, że interesy urzędnika publicznego jako osoby prywatnej mogłyby niewłaściwie wpłynąć na wykonywanie przez niego swoich obowiązków i zadań publicznych”.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Typowe wzorce nadużyć w obszarze dostarczenia towarów obejmują:

- niedostarczenie towarów lub dostarczenie tylko ich części;
- dostarczenie towarów gorszej jakości po cenie uzgodnionej w odniesieniu do lepszej jakości;
- dostarczenie towarów używanych zamiast nowych po tej samej cenie
- przerobione faktury i ewentualnie inne dokumenty.
- ogólnikowy opis towarów na fakturach

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Typowe wzorce nadużyć w obszarze budownictwa obejmują:

- niewykonanie robót budowlanych lub wykonanie tylko ich części;
- wykonanie robót budowlanych, które nie odpowiadają specyfikacjom technicznym, lecz wystawiono za nie faktury po przewidzianej cenie;
- przedstawianie faktur od podwykonawców, którzy nie istnieją lub w rzeczywistości nie prowadzą żadnej działalności;
- zawyżanie kosztów.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI I NADUŻYCIA

Typowe wzorce nadużyć w obszarze szkolenia, konferencji, itp. obejmują:

- zawyżanie kosztów,
- fałszywe listy obecności, aby ukryć niekwalifikowalność wydarzenia,
- fałszywe arkusze ewidencji czasu pracy,
- zawyżanie kosztów
- brak szacowania

Metody wykrycia:

1. Kontrola na miejscu realizacji projektów
2. Kontrola dokumentów
3. Weryfikacja wniosków o płatność
4. Monitoring
5. Donosy i skargi
6. Informacje prasowe

Konsekwencje wykrycia nieprawidłowości

- **Zwrot** kwot nienależnych bądź bezprawnie uzyskanych

Procedury zwrotu:

- ✓ tryb cywilny
- ✓ tryb administracyjny
- **Pomniejszenie** na wniosku o płatność
- **Zawieszenie** dalszych płatności poprzez wstrzymanie wniosku o płatność
- **Windykacja** należnych środków
- **Wszczęcie** powództwa cywilnoprawnego
- **Zawiadomienie** Rzecznika dyscypliny finansów publicznych,
- **Powiadomienie** prokuratury i skierowanie sprawy na drogę sądową – w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa

Wyniki przeprowadzonych kontroli przez inne instytucje – KE, IA, CBA, NIK – doświadczenia – studium przypadku

W operacji RPSL.04.05.01-24-(...), w specyfikacjach technicznych dla 3 oddzielnych umów na dostawę autobusów, instytucja zamawiająca odniosła się do norm i przepisów krajowych bez użycia wyrażenia „lub równoważny”.

Instytucja zamawiająca odniosła się na przykład do:

- Polska norma - PN-S-47010: 1999 wdrażająca rozporządzenie 36 EKG ONZ;
- Polska norma - PN-EN 590: 2009 wdrażająca normę europejską EN 590: 2009
- Regulamin nr 107 Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ)
- świadectwo homologacji typu pojazdu lub typu pojazdu Wspólnoty Europejskiej;

Brak wyrażenia „lub równoważny” w dokumentacji przetargowej mógł mieć efekt odstrasżający dla potencjalnych oferentów. Wymóg ten jest bezpośrednio związany z zasadami niedyskryminacji i równego traktowania, przejrzystości, proporcjonalności i wzajemnego uznawania ustanowionymi w traktatach europejskich.

Z orzecznictwa wynika, że w przypadku zamówień publicznych na dostawy brak dodania wyrażenia „lub równoważny” w specyfikacji przetargowej danego produktu może nie tylko zniechęcać wykonawców stosujących produkty podobne do tego produktu w drodze przetargu, ale także utrudnia przepływ importu do handlu wewnątrzspółnotowego, w przeciwieństwie do art. 34 Traktatu, poprzez zastrzeżenie rynku wyłącznie dla dostawców oferujących wykorzystanie określonego produktu. Orzecznictwo to wynika z wyroku w sprawie C-359/93 i jest uzasadnione faktem, że „takiemu wskazaniu nie towarzyszą słowa” lub równoważny przedmiot umowy nie może być inaczej opisany za pomocą środków specyfikacji, które są wystarczająco precyzyjne i w pełni zrozumiałe dla wszystkich zainteresowanych. Kryteria przetargowe muszą uwzględniać różnorodność możliwych rozwiązań technicznych, tak aby ustalone specyfikacje techniczne pod względem wydajności i wymagań funkcjonalnych oraz w przypadku odniesienia do normy europejskiej mogły opierać się na innych równoważnych rozwiązaniach. W szczególności specyfikacje techniczne muszą być wyraźnie określone, aby wszyscy oferenci wiedzieli, jakie kryteria ustanowione przez instytucję zamawiającą. W celu wykazania równoważności oferenci muszą być w stanie zastosować dowolny dowód w taki sam sposób, ponieważ instytucje zamawiające muszą być w stanie uzasadnić każdą decyzję stwierdzającą brak równoważności.

W związku z tym ogłoszenie o przetargu nie było zgodne z art. 60 dyrektywy 2014/25 / UE związanym ze stosowaniem specyfikacji technicznych, co mogło mieć ograniczony dostęp dla wykonawców. Decyzja Komisji C (2019) 3452 w sprawie korekty finansowej według stawek zryczałtowanych, którą należy zastosować w przypadku niezgodności z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, przewiduje finansowanie w wysokości 5%

W przypadku operacji RPSL.06.01.00-24-(...) - instytucja zamawiająca zastosowała w specyfikacjach technicznych budowy drogi, odniesienia do setek norm krajowych, np. PN-80 / H-74219 na rurach stalowych, PN-90 / E-05030.00 i PN-90 / E-05030.01 w sprawie aktywnej ochrony przed korozją lub PN-EN 12591 w sprawie asfaltu drogowego oraz PN-R-67023, PN- R-67022 i PN-R-67026 na sadzonkach, bez użycia wyrażenia lub odpowiednika „obok każdej normy.

Instytucja zamawiająca złożyła następujące ogólne oświadczenie w specyfikacji technicznej w odniesieniu do równoważnych rozwiązań:

„Odniesienia w specyfikacjach technicznych lub w innych częściach dokumentacji do nazw produktów i producentów lub do technicznych cech materiałów i urządzeń nie są wyraźnie zorientowane na konkretnego producenta. Wskazują jedynie parametry, które należy zachować dla dostawy przedmiotów. Zastosowane materiały i wyposażenie mogą być równoważne lub lepsze niż określone parametry techniczne w specyfikacji technicznej. Zezwolenie na dany materiał lub urządzenie do budowy lub użytkowania będzie zależać od inspektora nadzoru. Zgoda projektanta na zmianę materiałów, jeśli ich parametry są równoważne lub lepsze niż parametry użyte w projekcie, nie jest wymagane”.

Jednak to oświadczenie nie odnosi się do wszystkich norm krajowych, krajowych aprobat technicznych lub krajowych specyfikacji technicznych odnoszących się do projektowania, obliczeń i wykonania robót oraz korzystania z dostaw, ale ogranicza się do produktów, producentów i specyfikacji technicznych materiałów i wyposażenia . Dlatego nie obejmują one wszystkich aspektów wymienionych w art. 42 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2014/24 / UE. Jednak brak wyrażenia lub odpowiednika lub wyraźne stwierdzenie, że równoważne rozwiązania są dopuszczalne w dokumentacji przetargowej, może mieć zniechęcający wpływ na potencjalnych oferentów (patrz także Ustalenie 10). W związku z tym ogłoszenie o przetargu nie było zgodne z art. 23 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2004/18 / WE związanej ze stosowaniem specyfikacji technicznych i mogło ograniczyć dostęp wykonawcom. Decyzja Komisji C (2019) 3452 w sprawie korekty finansowej według stawki ryczałtowej, która ma być zastosowana w przypadku niezgodności z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, przewiduje 5% korektę finansową w przypadku, gdy zapewniono nadal minimalny poziom konkurencji, co miało miejsce w tym przypadku, w przypadku naruszenia, w którym wymagane były normy, nie dopuszczając równoważnego standardu, nie stosując obowiązkowej frazy „lub równoważny”.

W przypadku operacji RPSL.06.01.00-24-(...) - w specyfikacjach technicznych umowy o budowę drogi (która zawiera 3375 stron) instytucja zamawiająca odniosła się do norm krajowych, np. PN-EN-12201 dla systemów rur z tworzyw sztucznych do zaopatrzenia w wodę i odwadniania. BN-73 / 0522-01 na kompoście, PN-R-67023, PN-R-67022 i PN-R-67026 na sadzonkach. Instytucja zamawiająca wykorzystwała również odniesienia do krajowych norm technicznych, takich jak PN-85 / S-10030 dla mostów i obciążeń oraz PN-1317-2 dla systemów ograniczania ruchu drogowego, bez użycia wyrażenia „lub równoważny” w odniesieniu do każdej normy.

Instytucja zamawiająca oświadczyła jednak w specyfikacji technicznej, że umożliwia zapewnienie równoważnych rozwiązań w ofercie, a mianowicie:

„Jeżeli w dokumentacji technicznej określono znak towarowy (nazwę handlową), producenta, dostawcę, patent, pochodzenie materiałów lub oznaczenie norm, homologacji, specyfikacji technicznych i systemów odniesienia, o których mowa w art. 30 (l). 1–3 ustawy o zamówieniach publicznych instytucja zamawiająca zezwala na dostarczenie „równoważnych” materiałów lub rozwiązań wskazanych w dokumentacji technicznej (...)”

Chociaż ściśle, brak wyrażenia lub odpowiednika „w dokumentacji przetargowej nie był zgodny z art. 42 i 18 ust. 1 (pkt 11) dyrektywy 2014/24 / UE w związku ze stosowaniem specyfikacji technicznych i mógł mieć ograniczony dostęp z przyczyn ekonomicznych operatorów, decyzja Komisji C (2019) 3452 w sprawie korekty finansowej według stawki ryczałtowej, która ma być zastosowana w przypadku niezgodności z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, stwierdza we wstępie (pkt 1.1), że:

„Komisja powinna stosować te wytyczne, aby zapewnić równe traktowanie państw członkowskich, przejrzystość i proporcjonalność przy stosowaniu korekt finansowych w stosunku do wydatków finansowanych przez Unię”.

Dlatego też, z uwagi na zasadę proporcjonalności i następujące, ponieważ w tym przypadku ogólne stwierdzenie w specyfikacjach technicznych, które obejmuje wszystkie znaki towarowe i normy, niezgodność jest uważana za formalne naruszenie, które nie uzasadnia korekty finansowej, a zatem nie ma wpływu na TER i RTER.

Beneficjentem operacji RPSL.04.05.02-24-(...) jest miasto N.

Wydatki zadeklarowane w ramach operacji obejmowały VAT jako koszt kwalifikowalny w związku z instalacją infrastruktury na potrzeby systemu informacji i zarządzania ruchem w komunikacji autobusowej. Władze miasta twierdzą, że odzyskanie podatku VAT nie jest możliwe. Realizacja operacji została jednak podzielona pomiędzy dwie jednostki miejskie, tzw. jednostki budżetowe, w następujący sposób:

a) Miejski Zakład Komunikacyjny (MZK) odpowiada za zakup autobusów i wyposażenia taboru. Podmiot ten prowadzi działalność gospodarczą, w której podatek VAT związany z zakupem autobusów został uznany za niekwalifikowalny i w związku z tym nie został zadeklarowany Komisji.

b) Miejski Zarząd Dróg (MZD) odpowiada za zakup usługi ITS, w tym systemu informacji dla pasażerów komunikacji autobusowej. Ta gminna jednostka budżetowa została uznana za nieprowadzącą działalność gospodarczą. W związku z tym VAT związany z instalacją infrastruktury na potrzeby systemu informacji i zarządzania ruchem w komunikacji autobusowej został uznany za kwalifikowalny przez beneficjenta i poświadczony Komisji.

Zgodnie z wnioskiem dotyczącym projektu system usług ITS oraz system dynamicznej informacji dla pasażerów komunikacji autobusowej będą wykorzystywane przez miasto w celu świadczenia usług transportu publicznego. Jednocześnie beneficjent uzyskuje ze sprzedaży biletów dochody objęte podatkiem VAT, a więc miasto może odzyskać VAT.

Na podstawie wyroków Sądu w sprawach T-89/10 i 407/10 (Węgry/Komisja) etapy budowy i eksploatacji nie mogą być postrzegane odrębnie, lecz na potrzeby pomocy wspólnotowej i VAT stanowią nierozdzielny projekt. W związku z tym VAT związany z dostarczeniem i wdrożeniem infrastruktury na potrzeby systemu informacji i zarządzania ruchem w komunikacji autobusowej (system ITS i system dynamicznej informacji dla pasażerów o ruchu autobusów) jest odzyskiwalny zarówno na podstawie przepisów o VAT, jak i zasad polityki spójności, a zatem nie kwalifikuje się do finansowania z EFRR. ŁPB i ŁPBR obliczono ponownie, uwzględniając ten dodatkowy błąd (zob. sekcja 6).

NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY W PZP

- 1) Podział lub zaniżenie wartości zamówienia w celu uniknięcia stosowania przepisów Pzp.
- 2) Przeprowadzenie postępowania w niewłaściwym trybie (brak przesłanek do zastosowania trybu innego niż tryb podstawowy).
- 3) Niekonkurencyjny opis przedmiotu zamówienia poprzez nieuzasadnione wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia towarów, bez dopuszczenia składania ofert równoważnych i opisu równoważności.
- 4) Ustalenia nieprawidłowych terminów składania ofert lub nieuprawnionego skracania terminów składania ofert.
- 5) Ustalenia nieprawidłowych warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzących do dyskryminacji wykonawców

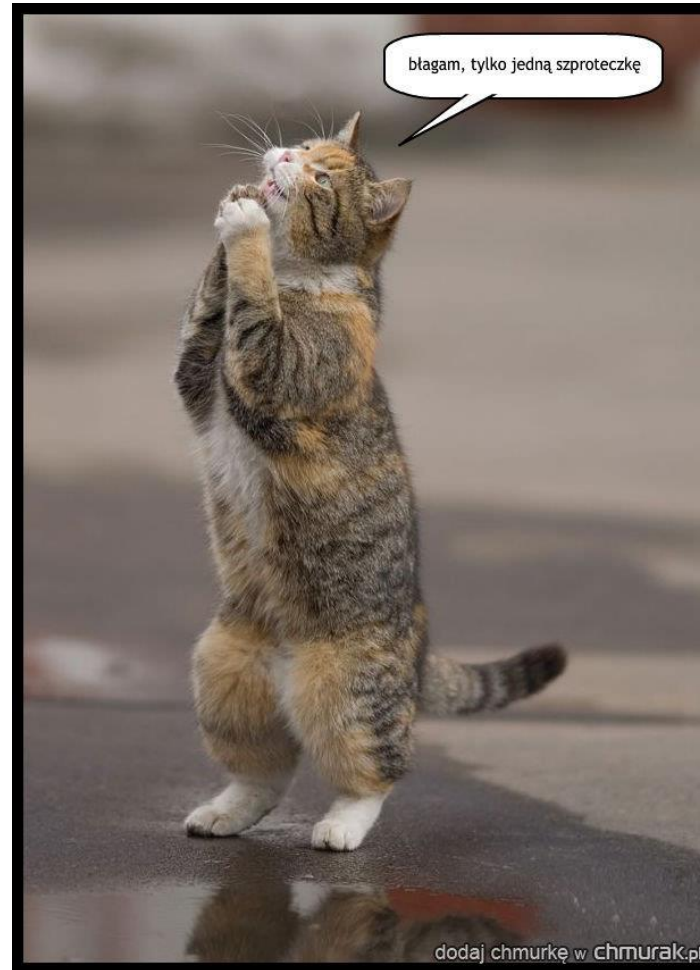
NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY W PZP

- 6) Ustalenia warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przewyższających potrzeby niezbędne do osiągnięcia celów projektu.
- 7) Żądania od członków konsorcjum spełnienia wszystkich warunków udziału w postępowaniu.
- 8) Żądania przez zamawiającego przedłożenia przez wykonawców dokumentów nie wymaganych przepisami.
- 9) Żądania przez zamawiającego wykazania przez wykonawcę doświadczenia w realizacji zamówień współfinansowanych ze środków UE lub krajowych w sytuacji kiedy nie jest to niezbędne do potwierdzenia zdolności wykonawcy do realizacji zamówienia.
- 10) Nieprzestrzeganie przepisów dotyczących publikacji ogłoszeń o zamówieniu lub ich zmian.

NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY W PZP

- 11) Nieuprawnione ograniczanie podwykonawstwa.
- 12) Ustalenie nieprawidłowych kryteriów oceny ofert.
- 13) Prowadzenia postępowania z naruszeniem zasady transparentności, uczciwej konkurencji lub równego traktowania wykonawców.
- 14) Nieuprawniona zmiana treści umowy zawartej z wykonawcą.

PROŚBY IZ

Ochrona danych osobowych

Przewodnik dla beneficjentów EFRR RPO WSL 2014-2020:

Beneficjent ma obowiązek usunąć lub zanonimizować z przekazywanych dokumentów te dane osobowe, które nie są wymagane przez IZ RPO WSL

Ochrona danych osobowych c.d.

Relacja obu stron (beneficjent – IZ) opiera się na przepisach prawa, takich jak:

- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. 2020 poz. 818 t.j.)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

Ochrona danych osobowych c.d.

W przepisach tych mamy ustanowione obowiązki obu stron. Po stronie Beneficjenta są to m.in. obowiązki udostępnienia IZ wszelkiej niezbędnej dokumentacji w celu rozliczenia projektu, obowiązek poddania się kontroli itd. Obowiązki te konkretyzuje podpisana umowa o dofinansowanie oraz dokumenty programowe i wytyczne.

Tak więc w tej sytuacji, dla projektu finansowanego z EFR nie ma potrzeby zawierania umowy powierzenia pomiędzy IZ a Beneficjentem, ponieważ jest to relacja ujawnienia danych innemu administratorowi.

Z kolei na poziomach przetwarzania zależnych od Beneficjenta jako administratora danych, należy każdorazowo rozpatrzeć relacje z podmiotami uczestniczącymi w projekcie, jeśli to uczestnictwo wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych. Należy pamiętać, iż Beneficjent podlega szeregowi kolejnych przepisów, związanych z pełnieniem określonych ról: zamawiającego, pracodawcy, strony umów cywilnoprawnych, podatnika itd. Z przepisów tych będą wynikały dalsze cele przetwarzania danych, niezależnie od celów dotyczących stricte realizowanego projektu.

Ochrona danych osobowych c.d.

Finalnie nie wszystkie z tych danych, których administratorem jest Beneficjent w związku z realizacją projektu, trafią do IZ, lecz tylko te, które są niezbędne do celów IZ wynikających z przepisów prawa. Beneficjent jako administrator danych np. pracowników - personelu projektu odpowiada za to aby ujawniać ich dane zgodnie z zasadami art. 5 RODO, w szczególności wyłącznie w niezbędnym, minimalnym zakresie. IZ RPO WSL przedstawiła w podręczniku zalecenia w tym zakresie, w związku z tym należy ich przestrzegać dokonując minimalizacji przekazywanych danych, w drodze anonimizacji.

Polecam materiały nt. powierzenia przetwarzania:

<https://www.ochrona-danych-osobowych.pl/rodo/rodo-cz-v-zycie-rodo-czyli-najwieksze-absurdy-najczestsze-problemy/>

<https://gdpr.pl/administrator-czy-podmiot-przetwarzajacy-stanowisko-bawarskiego-organu>

<https://gdpr.pl/rok-z-rodo-umowy-powierzenia>

<https://www.rp.pl/Firma/311169990-RODO-umowa-powierzenia-nie-zawsze-jest-konieczna.html>

**Dziękuję za
uwagę**

Piotr Ryza

**Departament Europejskiego
Funduszu Rozwoju
Regionalnego
Referat kontroli projektów**

**tel. 32 77 40 621
e-mail: piotr.ryza@slaskie.pl**